

Psykiatrien i Region Syddanmark

Afdeling: Planlægning
Journal nr.: 12/8664
Dato: 23. august 2012
Udarbejdet af: Anne Vagner Moesgaard/Kirsten Hørder/Magnus Petersen
E-mail: Anne.vagner.moesgaard@psyk.regionsyddanmark.dk
Telefon: 2031 0230

Kapacitetsudbygning til spiseforstyrrelser

Revideret ansøgning - Styrkelse af behandlingen af bulimikere i Region Syddanmark

Psykiatrien i Region Syddanmark søger i alt **4.403.795** kr. fra SATS-puljen *Kapacitetsudbygning til spiseforstyrrelser* til at øge kapaciteten for patienter med bulimi forankret i Psykiatrisk afdeling Odense – universitetsfunktion samt Børne- og Ungdomspsykiatri Odense – universitetsfunktion.

Baggrund

Spiseforstyrrelser er et alvorligt og voksende problem blandt unge i de vestlige lande. Spiseforstyrrelser er multifaktorielt betinget, idet både psykologiske, sociale, kulturelle, genetiske og biologiske forhold spiller ind. Spiseforstyrrelsessygdomme omfatter lidelserne anoreksi, bulimi og overspisning og mere uspecifikke spiseforstyrrelser. Spiseforstyrrelser er ofte langvarige tilstande, der er vanskelige at behandle. Der har i Sundhedsvæsnet over tiden været fokus på behandling af anoreksi nervosa, der er derfor stadig behov for at sætte fokus på og udvide kapaciteten for bulimikere.

Forekomsten af bulimikere kan kun vurderes i den sidste snes år, hvor det har været en selvstændig sygdomsdiagnose, og opgørelsen af incidens fra denne periode har vist en stigning. I Region Syddanmark har antallet af bulimikere i behandling de seneste år været ca. 100 årligt. Der opleves i forbindelse med gruppebehandling ventetider. Patienter med bulimi har tvangsmæssige ukontrollabel overspisning efterfulgt af vægtregulerende adfærd (hyppigst opkastninger), og vægten holdes ofte normal. Bulimi starter typisk i 16 - 20 års alderen, men kan ses fra 12 års alderen. Sygdommen har hos voksne ofte været i flere år, før patienten kommer i behandling. Derfor er det vigtigt, at behandlingstilbuddet til bulimikere er i fokus i såvel børne- og ungdomspsykiatrien som i psykiatrien.

Sundhedsstyrelsens rapport fra 2005 "Spiseforstyrrelser – anbefalinger for organisation og behandling" påpeger, at spiseforstyrrelser først og fremmest behandles ambulant. Da strategien for Center for Spiseforstyrrelser er ambulant behandling, ansøger Region Syddanmark om en udvidelse af kapaciteten af det ambulante tilbud til bulimikere i Region Syddanmark.

Udover en udvidelse af kapaciteten søges endvidere om midler til at kompetenceudvikle og videnssprede til alle psykiatriske samt børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger i Region Syddanmark. Patienter med spiseforstyrrelser er vanskelige at behandle på psykiatriske afdelinger uden personale med speciel erfaring i at behandle disse lidelser, derfor at kompetenceudvikling et element i styrkelsen af behandlingen af bulimikere i Region Syddanmark.

Formål

Hovedformålet med projektet er at udbygge den ambulante behandlingsskapacitet til personer med bulimi uanset alder, således at alle bulimikere får tilbud om individuel- og gruppebehandling. En

Psykiatrien i Region Syddanmark

øgning i kapaciteten vil endvidere medføre, at ventetiderne på gruppebehandling vil falde markant. Derudover vil målet være at kompetenceudvikle og videreformidle viden til alle afdelinger i Region Syddanmark.

Målgruppe

Målgruppen for projektet er personer med bulimi (DF502 og DF 503) uanset alder i hele Region Syddanmark.

Kapaciteten i forhold til nuværende tilbud.

Eksisterende tilbud i Center for Spiseforstyrrelser

Der er i Odense ét spiseforstyrrelsesteam i børne- og ungdomspsykiatrien og ét i psykiatrien. Indlæggelse sker i alment børne- og ungdomspsykiatrisk afsnit, i psykiatrisk afsnit, i endokrinologisk afsnit og i pædiatrisk psykosomatisk afsnit. Behandlingen er tosporet (somatik og psykiatri) for patienter med diagnosen anorexia nervosa, medens patienter med Bulimia Nervosa hyppigst behandles i psykiatrien alene. Patienter, der frembyder somatiske problemstillinger, drøftes på centerkonferencer, hvor alle afdelinger er repræsenterede.

En styrkelse af kapaciteten til behandling af bulimikere vil blive udmøntet i udbygning af tilbuddet i hovedfunktionen.

For unge bulimikere.

Her tilbydes unge bulimikere i det eksisterende behandlingstilbud individuel behandling. Med en øgning af kapaciteten vil unge bulimikere endvidere kunne tilbydes gruppebehandling med udgangspunkt i kognitiv terapi/symptomfokuseret gruppeterapi. Gruppebehandling anvendes hyppigt overfor bulimi, fordi det at møde andre med samme symptomer kan være en stor lettelse, ligesom deling af erfaringer og strategier med ligestillede er nyttigt.

For voksne bulimikere

Her bygges videre på de vedtagne pakkeforløb, således at flere vil kunne tilbydes et forløb

Projektbeskrivelse

Øget kapacitet

Unge bulimikere i Region Syddanmark vil med projektet få tilbudt et standardforløb, som vil omfatte en psykiatrisk-, psykologisk- og fysioterapeutisk undersøgelse, kostvejledning og gruppeterapi samt fysioterapi. Derudover vil tilbuddet indbefatte psykoeducation til pårørende og i børn/unge området involvering af familien. For voksne bulimikere vil tilbuddet omfatte det vedtagne pakkeforløb for spiseforstyrrelser

Tilbuddet vil give mulighed for gruppe- og individuelbehandling til bulimikere uanset alder. Der er evidens for, at psykoterapi af bulimikere er effektivt både som individuel terapi og gruppeterapi. Gruppeterapi, der inkluderer kostvejledning og symptommonitorering er meget virksomme ligesom hyppige kontakter i starten af behandlingen giver et bedre behandlingsresultatet.

Selve standardforløbet tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsen rapport fra 2005 " Spiseforstyrrelser – anbefalinger for organisation og behandling" og vil bestå af:

- Psykiatrisk undersøgelse
- Psykologisk undersøgelse
- Spørgeskemaundersøgelse
- Diætist rådgivning
- Fysioterapi undersøgelse og behandling

Psykiatrien i Region Syddanmark

- [Psykoterapi](#)
- [Psykoeducation til pårørende](#)

Derudover arbejdes der med patientens motivation både ved indledningen af behandlingen og i selve forløbet. De fleste patienter, der søger behandling for bulimi, er i højere grad end patienter med anoreksi motiveret for at skabe forandringer i deres liv.

Behandlingsforløbet for unge bulimikere

Behandlingsforløbet vil bestå af 16 til 20 sessioner i løbet af 20 uger. Forløbene består af flere elementer. Én gruppe der arbejder med relationer og konflikter (gruppe er gennemgående i hele behandlingsforløbet), et element med psykoeducation (6 sessioner) og et element, der arbejder med motivation (3 sessioner). Alle elementerne starter samtidig. Først i forløbet er der hyppigere sessioner, og ved afslutningen vil der være større afstand mellem sessionerne. Forløbet påbegyndes med en indledende samtale. Den seneste litteratur påpeger, at det er vigtigt især i begyndelsen af behandlingen af bulimikere at tænke symptomfokusering ind. Efter den indledende samtale afgøres, om patienten skal indgå i et gruppeforløb med individuelle undersøgelser, eller patienten udelukkende behandles individuelt. Derudover er der i forløbet indtænkt fysioterapeutisk behandling 1 x ugentlig i alle faser. Den fysioterapeutiske behandling lægges umiddelbart før gruppesessionen med terapeuterne. Frekvensen af den fysioterapeutiske behandling aftrappes mod afslutningen af forløbet. Diætistvejledningen foregår med første vejledning i starten af forløbet ved 1. samtale/vejledning til gruppen 2 gange og igen 1 vejledning ved afslutningen.

Der vil være mulighed for at kombinere fælles gruppesession med både terapeuterne og fysioterapeut eller terapeut og diætist. Gruppearbejdet bliver superviseret regelmæssigt.

Der forefindes allerede ungegrupper for aldersgruppen 18-23 år. Denne aldersgrænse tænkes ændret således, at de ældste fra børne- og ungdomspsykiatrien er inkluderet. Det vil sige, at aldersgruppen ændres til 16 til 20 år, og der etableres en ny gruppe for patienter over 20 år. Således vil den nuværende skarpt opdelt indsats mellem patienter under 18 og patienter over 18 år blive oplødt. Dette sikrer et bedre patientforløb med større sammenhænge.

Center for Spiseforstyrrelser vil koordinere indsatsen med andre højt specialiserede centre i Danmark, hvor der arbejdes eller påtænkes at arbejde med gruppebehandling. Derudover koordineres indsatsen for bulimikere med resten af de psykiatriske afdelinger i Region Syddanmark.

Behandlingsforløbet for voksne bulimikere

Behandlingsforløbet for voksne bulimikere vil være en implementering af det vedtaget pakkeforløb for spiseforstyrrelser. Pakkeforløbet består af diagnostik, KRAM og somatisk undersøgelse, konsultationer vedr. psykofarmakologisk behandling, indledende samtale, psykoterapi, diætistvejledning, pårørende samtaler, samt en klinisk og psykometrisk undersøgelse.

Kompetence og vidensdeling

Udover udbygningen af kapacitet er formålet endvidere at kompetenceudvikle og vidensdele i hele regionen. I Center for Spiseforstyrrelser opsamles, koordineres og udbredes relevant viden og kompetencer til resten af regionen med henblik på en opkvalificering af tilbuddet til bulimikere. I projektperioden etableres et netværk af nøglemedarbejdere i de psykiatriske afdelinger samt børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger, som skal efteruddannes indenfor behandling af bulimikere. Det er hensigten, at lokalt forankrede nøglemedarbejdere på de kliniske afdelinger skal agere som omdrejningspunkt for vidensformidling og implementering af retningslinjer for behandlingen af bulimikere

Psykiatrien i Region Syddanmark

Aktivitet

Behandlerne vil behandle ca. 35 nydiagnosticerede bulimikere årligt.

Klare mål/succeskriterier

Bedringsprocessen for spiseforstyrrede patienter er langvarig. Det primære mål for behandling er at reducere antallet af overspisningsperioder og opkastninger, det sekundære er en normalisering af det patologiske tanke- og følelsesindhold. Nedenstående mål er for projektperioden.

Sundhedsfaglig kvalitet

- Ophør af overspisningsepisoder, opkastninger, tvangsmotion, brug af laksantia, diuretika og slankemidler
- Kortere ventetid til gruppebehandling. Ventetiden er ved projektperiodens slutning reduceret med 60 %.

Organisatorisk kvalitet:

- En øgning af kapaciteten med minimum 40 patienter med bulimi årligt i behandlingstilbuddet.
- Oplevet sammenhæng for patienter og pårørende i behandlingen
- Øget samarbejde mellem voksen og børne- og ungdomsområdet.

Patientoplevet kvalitet:

- Patienter med bulimi oplever en øget tilfredshed med behandlingstilbuddet
- Øget selvværd

Opfølgning

Internt i psykiatrisygehuset afrapporteres projektet årligt på de bilaterale møder mellem Sygehusledelsen og afdelingsledelserne. Afrapporteringen vil ske ud fra ovenstående succeskriterier (øget sundhedsfaglig-, organisatorisk og patientoplevet kvalitet), en årligt status på økonomien samt status på en intern handleplan for projektet. Der afrapporteres desuden en gang årligt til den samlede ledergruppe.

Analyse og databearbejdning påtænkes at være et emne til et kandidatspeciale.

Forankring

Efter endt projektperiode tager Sygehusledelsen i Psykiatrien forankringen i Region Syddanmark op til beslutning. På baggrund af slutevaluering tages stilling til videreførelse.

Center for Spiseforstyrrelser

Projektet vil være forankret i Center for Spiseforstyrrelser i Odense. Centret er et højt specialiseret tilbud til patienter med alvorlige spiseforstyrrelser i Region Syddanmark. Børn, unge og voksne med nervøse spiseforstyrrelser er centrets kernepatienter. Det vil sige patienter med anorexia nervosa og bulimia nervosa.

Center for Spiseforstyrrelser er et formaliseret samarbejde mellem 4 afdelinger i Odense (Pædiatrisk afdeling, Børne- og Ungdomspsykiatri Odense, Endokrinologisk afdeling – Ernæringsklinikken og psykiatrisk afdeling Odense). Der er central visitation. Samarbejdet omfatter blandt andet undersøgelse af patienten, planlægning af behandling og uddannelse af medarbejderne. Desuden omfatter centeret forsknings- og udviklingsprojekter på nationalt og internationalt niveau.

Center for Spiseforstyrrelser fungerer som videnscenter i Region Syddanmark og bistår med vejledning, udredning, undervisning og behandling af patienter. Centerlederen er overlæge Kirsten Hørder

Der er en forskningsgruppe med tilknytning til Klinisk Institut, Syddansk Universitet. Fokus er epidemiologi og ætiologi (tvillingestudier, hormonelle følgevirkninger af sult, somatiske komplikationer

Psykatrien i Region Syddanmark

ved svære spiseforstyrrelser) effektmålinger samt metodeudvikling. Der er to ph.d.-studerende og en nordisk projektgruppe vedrørende FlerFamilieTerapi tilknyttet centeret.

Fakta

Antal driftssenge: 12, Antal ambulante besøg pr. dag: ca. 10 pr. dag.

Hvordan indsatsen over for personer med spiseforstyrrelser, herunder behandlingsresultaterne tænkes ind i projektet

Erfaringer fra projektet skal indarbejdes i tilbuddet fra Center for Spiseforstyrrelser og skal udbredes til regionens øvrige psykiatriske afdelinger, især psykiatrien, idet en stor del af patienter findes her.

Børne- og ungdomspsykiatrien tænkes at justere deres tilbud afhængig af resultaterne.

Overordnet tænkes fokus på pårørendegruppen at være yderst relevant.

Litteraturliste

Fairburn CG et al "A multicenter comparison of cognitive behavioral therapy and interpersonal psychotherapy for Bulimia Nervosa" Arch general psychiatry 2000;57:459-466

Fairburn CG et al "Prediction of outcome in Bulimia Nervosa by early change in treatment" Am j Psych 2004;161:2322-2324

Schmidt U et al "A randomized controlled trial of family therapy and self care for adolescents with Bulimia Nervosa and related disorders" Am J Psych 2007;164:591-598

Steinhausen H-C et al "The outcome of Bulimia Nervosa: Findings from one - quater Centery of Research" Am J Psychiatry 2009;166:1331-1341

Sundhedsstyrelsens " Spiseforstyrrelser – anbefalinger for organisation og behandling" 2005

Mitchell JE et al "Cognitive-behavioral group psychotherapy of Bulimia Nervosa: Importance og logistical variables" Int J Eat Dis 1993;14:277-287